

Huvudman

Sunne kommun
kommun@sunne.se

Beslut

Datum 2025-03-20

Dnr SI 2024:6901

Sida 1 (9)

Ärendet

Tillsyn av anpassad grundskola vid Fryxellska skolan i Sunne kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Sunne kommun att senast den **9 juni 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande beslut om enskild undervisning. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Sunne kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Sunne kommun ska vidta följande åtgärder

Beslut om enskild undervisning

1. Se till att elevs behov av särskilt stöd utreds och att åtgärdsprogram utarbetas om utredningen visar att eleven är i behov av särskilt stöd, alternativt att beslut fattas om att inte utarbeta åtgärdsprogram om utredningen visar att eleven inte behöver särskilt stöd. Inkom med uppgift om när utredningen startats samt när utredningen färdigställts samt bifoga åtgärdsprogram eller beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7–9 §§ skollagen).
2. Se till att beslut om enskild undervisning fattas av rektorn om utredningen visar att eleven har sådant stödbehov (3 kap. 9 och 11 §§ skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser att undervisningen bedrivs av lärare, lärarbehörighet, anställning av lärare, garanterad undervisningstid, förebyggande arbete för att skapa trygghet och motverka kränkande behandling.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:6901) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2025 inlett en tillsyn av anpassade grundskolan vid Fryxellska skolan i Sunne kommun. Vid skolenheten Fryxellska skolan går elever i årskurserna 7–9 i anpassade grundskolan. Här går även elever i grundskolan årskurserna 7–9 men de omfattas inte av denna tillsyn.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid anpassade grundskolan vid Fryxellska skolan följer gällande bestämmelser om undervisningen bedrivs av lärare, lärarbehörighet, anställning av lärare, garanterad undervisningstid, beslut om enskild undervisning, förebyggande arbete för trygghet och skolans plan mot kränkande behandling .

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsbesök den 28 januari 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. lärares legitimation och huvudmannens timplan. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Beslut om enskild undervisning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med elevhälsan och rektorn framgår att en elev ges enskild undervisning utan utredning om särskilt stöd och beslut om åtgärdsprogram. Elevhälsan säger att eleven har möjlighet att delta i undervisningen med sin klass i alla ämnen. Eleven deltar dock endast i undervisning med klassen i tre ämnen. I övriga ämnen ges eleven enskild undervisning avskild från sin ordinarie klass. Enligt elevhälsan försöker lärare och elevassistenter regelbundet motivera eleven till att delta i undervisning med övriga klassen. Elevhälsan säger vidare att eleven har getts enskild undervisning sedan mitten av höstterminen 2024 och att det inte finns någon utredning om särskilt stöd eller ett upprättat åtgärdsprogram för eleven. Elevhälsan säger också att beslutet om att eleven ska ges enskild undervisning har fattats gemensamt av lärare och specialpedagog i samförstånd med hemmet. Rektorn bekräftar att det finns en elev som ges enskild undervisning och att denna stödinsats inte föregåtts av en utredning om särskilt stöd. Enligt rektorn har eleven inget upprättat åtgärdsprogram och beslutet om enskild undervisning har inte fattats av rektorn.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att 3 kap. 7–12 §§ skollagen gäller i anpassade grundskolan (3 kap. 6 § skollagen).

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 3 kap. 5 § skollagen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt.

Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 7 § skollagen).

Av skollagen framgår att särskilt stöd får ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av denna lag eller annan författning (3 kap. 8 § skollagen).

Av skollagen framgår vidare att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp enligt 3 kap. 11 § skollagen eller i form av anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 § skollagen.

Om en utredning enligt 3 kap. 7 § skollagen visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 3 kap. 9 § skollagen för en elev i grundskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till (3 kap. 11 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med särskilt stöd vid den anpassade grundskolan vid Fryxellska skolan. Av utredningen framgår att en elev sedan mitten av höstterminen 2024 ges större delen av undervisningen enskilt utanför sin ordinarie klass. Enskild undervisning under en sådan tid och omfattning är särskilt stöd. Enskild undervisning är en ingripande åtgärd och ska ses som en lösning när alternativet att låta eleven gå kvar i den ordinarie undervisningsgruppen har prövats. Särskilt stöd ska alltid föregås av en utredning av elevens behov av särskilt stöd och ska utmyнна i om en elev, utifrån behov, ska ges särskilt stöd eller inte. Om en elev ska ges särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram upprättas annars ska ett beslut fattas om att inte upprätta ett åtgärdsprogram. Om förutsättningarna finns att ge det särskilda stödet enskilt ska rektorn fatta beslutet. I det här fallet har enskild undervisning använts utan att en utredning om särskilt stöd genomförts. Åtgärdsprogram, där elevens behov

av särskilt stöd och hur det ska tillgodoseas ska framgå, har heller inte upprättats trots att eleven getts särskilt stöd i form av enskild undervisning. Eleven ska inte ges enskild undervisning om förutsättningarna för sådant särskilt stöd inte är uppfyllda. Detta utgör brister. Därtill har det beslut som ändå tagits om att eleven ska ges enskild undervisning inte fattats av rektorn.

Om en elevs behov av särskilt stöd inte utreds riskerar eleven att bli utan det särskilda stöd som eleven har behov av och rätt till. Utan en utredning kan också fel stödinsatser genomföras för eleven. Avsaknaden av utredning och åtgärdsprogram gör det också svårt för berörd personal att följa upp om de åtgärder som satts in för att stötta eleven får den effekt på elevens kunskapsutveckling som det är tänkt, vilket i förlängningen kan leda till att felaktiga åtgärder som inte motsvarar elevens behov får fortgå under lång tid. Vidare innebär absaknaden av rektorns beslut vid ingripande beslut och stödinsatser, såsom enskild undervisning, att elevens rättssäkerhet åsidosätts.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen). Sunne kommuns verksamhet vid anpassade grundskolan vid Fryxellska skolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller beslut om enskild undervisning. Det finns därför skäl att förelägga Sunne kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Undervisningen bedrivs av lärare, lärarbehörighet samt anställning av lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsa och rektorn framgår att undervisningen planeras och genomförs av lärare. Vidare framgår av intervjuer med lärare och rektorn samt av inkommen information att det finns lärare med legitimation och behörighet för undervisning i anpassad grundskola, men alla lärare har inte denna behörighet. Enligt lärare och rektorn annonseras också minst en gång per läsår efter speciallärare med inriktning mot intellektuell funktionsnedsättning. Av inkommen

information framgår också att endast lärare med lärarlegitimation anställs utan tidsbegränsning.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att undervisning är processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen).

Vidare framgår av skollagen att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Av skollagen framgår också att en legitimerad lärare har ansvar för den undervisning han eller hon bedriver. Detsamma gäller en lärare som är undantagen från krav på legitimation enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 13 § tredje stycket och den som bedriver undervisning i fall som avses i 17 § och 18 § andra stycket 1–3 (2 kap. 15 § skollagen).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska

1. vara lämplig att bedriva undervisningen, och
2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande.

En person som avses i första stycket får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. Detta gäller dock inte om undervisning avser modersmål (2 kap. 18 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår att huvudmannen efter denna tid är skyldig att på nytt försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen (prop. 2009/10:165, s. 653).

Av förarbetena till skollagen framgår också att rektorn har ansvar för att planera verksamheten på ett sådant sätt att lärare används för sådan undervisning som läraren har utbildning för. Det betonas också (s. 261) att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat. Studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat (prop. 2009/10:165 s. 262).

Enligt skollagen får endast den som har legitimation anställas som lärare utan tidsbegränsning. Den som inte har legitimation som lärare får dock anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning, om han eller hon

ska undervisa i modersmål och vissa förutsättningar är uppfyllda (2 kap. 19–20 §§ skollagen).

I 2 kap. 21 § skollagen anges att i fråga om tidsbegränsning av en anställning som lärare eller förskollärare i skolväsendet gäller, utöver bestämmelserna i lagen (1982:80) om anställningsskydd, att den som ska bedriva undervisning enligt 18 § får anställas för högst ett år i sänder.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen information framkommer att alla elever läser ämnen. Av huvudmannens schema ser det ut som att eleverna får för lite undervisningstid i ämnet svenska och naturorienterande ämnen. I intervju med rektorn ställdes frågor om detta.

I samband med kommunikering av tjänsteanteckningen kompletterar huvudmannen och rektorn uppgifterna avseende undervisningstiden i svenska respektive naturorienterande ämnen. Av kompletteringen framgår att eleverna ges sin garanterade undervisningstid. Huvudmannen uppger avseende ämnet svenska att detta är ett tryckfel i schemat. I undervisningen har lärarna undervisat i ämnet svenska även om det stått matematik i schemat för den gruppen elever som varit berörda av tryckfelet.

Vidare uppger huvudmannen att ett misstag i schemalaggingen visar att eleverna har fått för lite undervisningstid i naturorienterande ämnen och att detta upptäcktes under avstämning i vecka 6, veckan efter Skolinspektionens besök. Eleverna har undervisats mer i samhällsorienterande ämnen under samma period som undervisningen i naturorienterande ämnen felaktigt getts med för få timmar. Detta kommer rättas till i schemat från och med vecka 7. Under perioden från vecka 7 fram till skolavslutning vecka 24 kommer eleverna kompenseras för att garanterad undervisningstid i naturorienterande ämnen ska uppnås. Detta kommer ske genom att samhällsorienterande ämnen minskas till fördel för naturorienterande ämnen och på så sätt kommer eleverna ha rätt antal undervisningstimmar i både naturorienterande ämnen och samhällsorienterande ämnen under läsåret 2024/25. Huvudmannen uppger också att de identifierat vilken elevgrupp som fått för lite undervisningstid i naturorienterande ämnen. Den elevgruppen har fram till

och med vecka 6 förlorat tio timmar undervisningstid i naturorienterande ämnen. Eleverna kommer att kompenseras för detta genom ytterligare undervisning i naturorienterande ämnen 45 minuter per vecka från vecka 7 till vecka 24.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att utbildningen i anpassade grundskolan ska omfatta ämnen och ämnesområden, eller en kombination av dessa (11 kap. 5 § skollagen).

Vidare framgår av skollagen att undervisningen i ämnen ska omfatta ämnena bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, matematik, musik, naturorienterande ämnen, samhällsorienterande ämnen, slöjd, svenska eller svenska som andraspråk och teknik. Den totala undervisningstiden för varje elev som läser ämnen i anpassade grundskolan ska vara minst 6 890 timmar (11 kap. 6–7 §§ skollagen).

Av skolförordningen framgår att bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 2. Av bilaga 2 till skolförordningen framgår den minsta garanterade undervisningstiden i timmar per stadium och ämne (10 kap. 2 § och bilaga 2 skolförordningen).

Huvudmannen beslutar om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna efter förslag av rektorn (10 kap. 3 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Förebyggande arbete för att skapa trygghet och motverka kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsa och rektorn samt inkommen information framgår att eleverna är i en skolmiljö där elever upplever trygghet. Det framgår av både intervjuer och dokumentation att elever i det förebyggande arbetet får besvara en trygghetsenkät samt vara med och identifiera otrygga platser. Alla elever har också en klassplacering i någon av grundskolans klasser, finns med på klassfotot och har möjlighet att delta på klassaktiviteter med grundskolan. Det finns också en plan mot kränkande behandling som gäller för både grundskolan och anpassade grundskolan. Eleverna har medverkat vid upprättande och uppföljning av

planen. Skolans plan mot kränkande behandling innehåller de åtgärder, samt hur de ska genomföras, som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet (5 kap. 3 § skollagen).

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (6 kap. 8 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Claes Börjesson

Beslutsfattare
Signerat av: Claes Börjesson

X Mikaeil Yousefi

Föredragande
Signerat av: Mikaeil Yousefi

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Madeleine Olofsson och undervisningsråd Elisabeth Fogelberg medverkat.